

بزوتنه وهی هه لوه شان هوهی کاری مندالان، ههنگاوکی شاد و مندالان بو پیشه وه

سوسوسن په بهار
ع. ه. سمان. ۰۹

سوسوسال
دیموکراسیسی له
ریکای پارلمان
تاریسمیه وه له هه مو
جیکایک له مالی برینی
سه ری رادیکالیسمدا دهر
دهگوهی. دافوازی "
پارلمانیه مندالان" که له
بریارنامه ی مندالان دا
هاتوه، نوبه ره ی بافی ئه م
پوچونه یه

سر بروسه وه یسی سوسوسال یسی، به هه داخوازیه که وه، به پیی ئه سول مهرجی بون و به رده وام بونی خوی واوهر چون له جی و شوینی ئیستایه تی.

بوجی ههنگاوکی بو پیشه وه؟
 خوپیشاندانی جیهانیی مندالانی کریکار به داخوازی قه دهغه بونی کاری پر مه ترسی بو مندالان و به دیلی خویندن بویان، ته ناهت دانانی پولی خویندن بو مندالانی کریکار له شوینی کاریان ئه نجام دراوه. "یونیسف" و ریخراوه کانی تری له م چه شنش واوهر چوه و به رنامه کانی فیتر کردن به پیی نیازه کانی کاری مندالان داریزراوه، نهک به پیی ستانداره ئیونه ته وه بییه کان.

پاش تیپه ر بونی چه ندین سال، ئه م خواسته به جوانترین راگه یانند _ به هه مان شیوه که له بریارنامه ی مندالان دا ده بیین _ گوزاوه به قه دهغه بونی ته وای شیوه کانی کاری مندالان و گوزینی بو خویندن به خورایی، ناچار، رونه به چونا یه تی بالآ. رونه که داخوازیه کان و روانگاکانی بزوتنه وه یه که نهک هه ناسیته رییه تی، به لکو جه وه هری به رده وام بوونی و حه ره که تی پیشره وانه ی له ناخی خویدا هه یه.

لاوازی و که موده کان و
ناگاداریه کان
 جورواجوری و بونی بییر و بوجونی جیاوازی کومه لایه تی له بزوتنه وه ی هه لوه شان هوهی کاری مندالان و خوپیشاندانی جیهانیی له درزی کاری مندالان، هه ر له سه ره تاوه مه سه له یه کی قه یول کراو بوو.

مندالان هه یه، سه رتاسه ری بونیته تی و هه وه یه که ئینگلیسی، ئیتالیای و ئیرانی، سویدی و ئه فریقایی، هیندی و پاکستانی ناسیبت؛ شاد و هیوادار بون و پشت ئه ستور به هیزی خویته تی. سه ره رای ئه وه یکه بابته تی کاری ئیمه له خه مگینترین و دلته زینترین به شه کومه لایه تی هه کانه و لیره له گهل له شه برینداره سوتاوه کان، ویران و تیک شکاوه کانی روله کانی من و تو سهر و کارمان هه یه، به لام هیز و توانمان له دهنگی ههنگاوه شاد و مندالان و دلی گهرمیان، سه ره رای سه ریدی زستان و هه ژاری و کوبله تی، وه رده گرین. ئه م خاله له باره، ئه م باوه به سه رکه و تنه، له درزی سه رمایه داری و هه ولدانی بو سه لماندنی بی ئه ملا و ئه ولا نه گوری بارودوخی ئیستا، به بهر چاوی کراوه ی به شه ریبه ته وه _ هه رچه نده بیده نگ _ هاتوه ته مه یان.

ئه مه دلخوشیه کی راسته قینه یه، شایسته ی ئینسانیکه که له سه ر ژینگه ی ده ورپه ری خوی ته سیر داده نی و هه ر به م هویه ره وایه و ریخوشکه ره. ئه م دلخوشیه یانی به ئیمه بوونی من و تو. شتیک که من خوم به چاوانی خوم له ماوه ی ئه م حه وت ساله ی ناشنا بییم و هاوکاریم له گهل بزوتنه وه ی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان بینیموه. تا ئییره مه یان.

دیاردی شه رافه ت، ناسکی، راستگویی و ساکاری مندالان به جوریک کاریگه ره و هه ست بزوتنه، که یارمه تی به گه شه ی بزوتنه وه ی

ئه م دلخوشیه نهک هه ر په سه ند و مه عقوله، به لکو لازم و پیویسته. به لام بریک بیروبوچون له م بزوتنه وه دا هه ن که دلایان هه ر به م لانیکه مانه خوشه و به فورموله تاشینی وهک: "مه سه له که له هه ساس دا ده گهریته وه بو هه ژاری"، به که م رازی ده بن. وهک بلئی هه ر ئیستا و به پالپشتی به شیکی که م له ئیمکاناتی مه وجود له کومه لگا دا ناتوانن هه ژاری بنبر بکرئ، وای نیشان ئه وه ن که هه ژاری دیارده تیسه کی ئه به ده ی هه تاهه تاییه و ناکرئ ده ست له قه واره که ی بدرئ. به که م رازی بون له خوی دا له جیدا خولانه وه یه و له کوتابی دا به ره وودا چونه وه یه و ئه مه ناپه سه نده. و بیروسی چاو له ده سستی سه ره وه ی به دواوه یه و له نیهایه ت دا، ده بیته هوی بونی ئه م بزوتنه وه یه به پاشکوی سیاسه ته کان و بالآ ده ستان بو بیده نگ کردنی خه لکی بن ده ست.

بسه پیینی، وهک: "کونوانسیون مه نع ی کاری پر مه ترسی مندالان" و "کونوانسیون 182 ای ریخراوی جیهانیی کار". له لایه ن هه ر ئه م دامه زراوه شه وه پاشه کشه یه که به رانه بر به بزوتنه وه یه کی کومه لایه تی و نیشاندانی حه ساسیه تی کومه لگا به رانه بر به دیارده ی کاری مندالان هه رچه نده که هیشتا زیاتر له نیوه ی خه لکی جیهان یان ناگاداری ئه م دیارده یه نین، به سروشتی ده زانن و له درزی ناره زایه تی هک ده ر نابرن. هه رچه نده که له وانه یه به رواله ت قازانجیشیانیی تیدا نه بی، به لام خودی دیارده ی شه رافه ت، ناسکی، راستگویی و ساکاریی مندالیی به جوریک کاریگه ره و هه ست بزوتنه، که یارمه تی به گه شه ی بزوتنه وه ی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان کورده.

نایا دهگری دل به م پره گوزانکاریانه خوش بکرئ؟
 به لی و نه! سروشتیه که دانانی قانون و په سه ند کردنی کونوانسیونه کان، به مانای به کار هیانانیان و یان کافسی بونیان نییه،

پیویک هیئانیی جیهانیی نانو میی دی، بیی لایمیانی و لاوازی له زوربه یکریکاران و تاک تاکی کومه لگا، خودی ئه و له ئیمه باشتر ئه زانمی که خه لک، فاکتوریکی ده زانمی که ئه گه ر بزوتنه وه کومه لایه تی هه کان

به رده وام بن، بنیادی ژیره و ژور

ده که ن. که وایه گرنگی به بیرواری گشتی ئه دا، میلیارده ها پاشه که وت ده کا که چه وسانه وه ی ئینسان به ره و نیشان بدا. تیک ده دا، ته بلوغ ده کا، تیوری ده تاشی، حه وت ئاسمان و ده ریا به کار دینی، نهک بو ئه وه یکه بزوتنه وه که بفروشن، به لکو بتوانی خاوه دانی هیزی کار له دخی فروشه ریکی بیده نگ و هه رزان رابگری. له جه رگه ی ئاوا هه لومه رجیک دا، پیگرتن، ههنگاو نان، و مانور دانی بزوتنه وه ی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان، ناچار ی کردون بکه ونه خوی. چونکه تا ئیستا هیچ بزوتنه وه یه کی کومه لایه تی به دریزایی قوناعی سه ره دم نه بیتوانیوه، له ماوه ی که متر له 5 سال په سه نده کردنی 2 کونوانسیون به سه سه رمایه داری دا

زه رره ت و پیویستی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان. قسه کردن له م پیویستییه، نهک هه ر ئه کی هه لوسوراوانی بزوتنه وه ی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان، به لکو کنیشه ی نیوان رازیکارانی گه وره و بچوکی سه رمایه داریسه. چونکه له باری تیوریه وه سه لمیندراوه که کاری مندالان نهک هه ر به توندی په ره به هه ژاری ئه دا، به لکو ئاستی زانست، خویندن و پیویزی داده به زینتی و ئه مه به نوره ی خوی له به هره هیانانی سه رمایه که م ده کاته وه. له لایه کی تره وه زور زیاتر له وه یکه ئه درئ به کریکارانی بچوک، سه رفی داپوشینی لایه نه کانی ئه م کاره ده کرئ که به داپوشراوی به یئینته وه. ساله هایه که بو سور راگرتنی ئه م دم و چاوه، سه رمایه داری له بری شه پلاخه لیان، سوراوی لی ئه دا.

باسی ئه مرؤ له نیوان پیسیورانی ئابوری کومیانیا گه وره نیونه ته وه بییه کان، ئه وه یه که کاری مندالان خه ریکه ده بی به دیارده یه کی ده ست و پیگر. ئیتر ناکرئ به شه پلاخه لیان ئه م دم و چاوه سو ره رابگریت، شین بوته وه و به ده ره وه یه. مه سه رفی ئابوری و زه بریکی ئابوریی که ئه م کومه لگا یه به ئاشکرا بونی بابته تی شاره وای کاری مندالان لیی که وتوه، زور قورس و گرانه. هاوکات له گهل حه ره که ته ناره زایه تی هه کان و چلاکییه کولتوریه کانی بزوتنه وه ی هه لوه شان هوه ی کاری مندالان، خاوه دانی سه رمایه و ئورگانه گه وره و بچوکه کانیشیان کویونه وه و وتویژ و رازیژی زوریان ئه نزام داوه. بانکی جیهانیی، کومیانیی ده بیان وه ی له قازاجی کاریک که ده ست چکوله کان و پی چکوله کان بو سه رمایه دارانی گه وره و بچوک به ده سستی دینچاوه بقونجین؛ به لام ناتوانن به م شیوه یه ش به بیده نگی دریزه به به هره کیشی و چه وسانه وه بده ن سه ره رای سه رکه وتنی کاتبی سه رمایه داری له نه گوز نیشاندانی وه زی ئیستا و

بزوتنه‌وهی هه‌لوه‌شانه‌وهی کاری مندالان

باشماوهی

... تیکۆشه‌رانی ئهم مه‌یدانه جیاواز له مللیهت، زمان، و مه‌زه‌ب یان لاه‌مه‌ه‌بی، له ژیر چه‌تریک دا کۆ ببونه‌وه که ناره‌زانی‌تی له دنیای سه‌رمایه‌ ده‌ربهرین و داوای مافی مندالان بکه‌ن. ته‌لاشی بۆچونه‌کانی سوسوسیال دیموکراسی، سه‌ندیکالیستی و مه‌زه‌ه‌بی، به کردنی ئهم هه‌ره‌که‌ته به پاشکۆی ئهم بیرو و بۆچوانه له لایان یه‌کیه‌تیه کرێکاریه‌کانه‌وه له ئورویا _ هه‌رچه‌نده که له خۆدی ئهم بزوتنه‌وه‌یه‌دا دوه‌ریکی وایان نه‌بوه،

به‌لام بونیان دیاریکه‌ره _ مه‌سه‌له‌یه‌ک که ده‌بێت که‌م ته‌رخه‌می بارنه‌ری نه‌کری. بۆچی؟ چونکه میژوی خه‌بات و ژبانی ئهم بزوتنه‌وه کۆمه‌لایه‌تیانه نیشانی داوه که له هه‌ر کۆی سه‌ر و گۆیلاکی ئهم بۆچوانه که هه‌ر کامیان به تۆبه‌ی خۆی مه‌به‌ستی غه‌یری سیاسی کردنی ئهم هه‌ره‌که‌تانه‌یان هه‌یه، ده‌رکه‌وێ، شکست و له جێدا خۆلانه‌وهی ئهم جمجۆله ناره‌زانه‌تیانه هه‌تمییه.

ئه‌گه‌ر تابه‌تیه‌ندیی دژی سه‌رمایه‌داری له بزوتنه‌وه‌ی هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کاری مندالان وه‌ریگیرێتته‌وه، ده‌بێت شێری به پرچ و کلک، که ده‌بێت له‌سه‌ر ئهم میزی وتووێژ و ئهو

میژی وتووێژ له‌سه‌ر بپه‌رته‌وه و ئهو وورده مه‌جالانه، چه‌قه و چنکه‌ی مندالان لایه‌دێرێ. سپاردنی ئهم بزوتنه‌وه‌یه به خودی مندالان، و ریگا چاره پارله‌مانتاریسته‌کان، که له بریارنامه‌ی مندالانیش دا هاتوه، له‌به‌ر بونی ئهم بۆچوانه‌یه له‌م بزوتنه‌وه‌یه‌دا. سه‌ندیکالیسته‌کان ئه‌رکی دیفاع له مافی مندالان به خۆدی مندالان ده‌سپێرن و له ئاکام دا وه‌ک هێزی پشت‌چه‌به‌ه پشتیوانی لێ ده‌که‌ن. به بێ له‌به‌ر چاوترنی ئه‌وه‌یکه به‌رپرسانه‌تی مندالان له ئه‌ساس دا له ئه‌ستۆی کۆمه‌لگایه. ئه‌مه ناوه‌روکی سه‌ندیکالیسته‌که که له قسه‌ دا رادیکال و له کرده‌وه دا لیبراله.

ده‌قی هه‌ر ئهم هه‌لوه‌یسته سه‌باره‌ت به صافی ژنان له لایان ئه‌مانه‌وه به‌رده‌وام بینیومه‌نه و ده‌بینه‌ین. ئه‌وان ئاماده‌ نین له‌سه‌ر مافی مندالان و خواسته‌ی هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کاری مندالان سینگیان بکه‌نه قه‌لغان. به‌لکو به ئاسانی له‌سه‌ر

میژی وتووێژ بۆ دیاریکردنی بودجه بۆ به‌ریوه چوونی کۆنگره‌کانی مندالان داده‌نیشن. دیاره ئه‌مه به حیسابی خه‌باتی ئیسته‌تا و سنقی داده‌نێن. به‌ده‌ری سه‌رمایه‌داری ناوانی ئهم بزوتنه‌وانه، وه‌ک دێو له بیسمیلا هه‌ل‌دین و خۆیان ده‌شارنه‌وه. دیسانه‌که غافل له‌وه‌یکه باوترین، زۆرانه‌ترین، پیاویسته‌تری و خێراترین ریگای گه‌یشتن به خواسته سنغیه‌کان، کێشه سیاسی‌ه‌کان له‌گه‌ل ئهم نێزاهه و له ئاکام دا، تیکه‌وه پێچانی ئهم نێزاهه بێ لیاقه‌تن.

ئه‌گه‌ر تابه‌تیه‌ندیی دژی چه‌وسانه‌وه‌ی ئهم بزوتنه‌وه‌یه که به باشتترین له‌حنی مندالانه له لایان مندالانه‌وه به‌یان ده‌کری، له ده‌ستوری کۆیونه‌وه‌ی بزوتنه‌وه‌ی هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کاری مندالان ده‌رپه‌نترێ، ئه‌وکات

ده‌بێت له‌با‌هت خواسته زه‌روریه‌کان له‌سه‌ر میژی وتووێژ دانیشین و شاهیدی هێنانه

خواری ته‌مه‌نی مندالی بۆ گرتنه‌وه‌ی بیمه، دا‌به‌زینی ئاستی چۆنایه‌تی فێر کردن، به پێی نیازه‌کانی کاری مندالانی کرێکار و هند بین سوسیال دیموکراسیش له ریگای پارله‌مان تارسیمه‌یه له هه‌مو جیگایه‌ک له حالێ برینیی سه‌ری رادیکالیسمدا ده‌ر ده‌که‌وێ. داخواری "پارله‌مانی مندالان" که له بریارنامه‌ی مندالان دا هاتوه، تۆبه‌ری باخی ئهم بۆچونه‌یه. مه‌زه‌به‌یش به تۆبه‌ی خۆی، ددانی بۆ ئهم بزوتنه‌وه‌یه تێژ کردوه. به هۆی ئه‌وه‌یکه باشتترین سوژه بۆ گه‌پاندنی زه‌رفی سۆالکهری، سوپی کلیسایی و ده‌ستی ئه‌بولفه‌زل له کاپی برنجی دایه. به‌رانبه‌ر به هه‌موی ئه‌مانه، ئه‌رکی گران له‌سه‌ر شانی سوسیالیسته‌کان و بزوتنه‌وه‌ی پێشهره‌وی کرێکارییه که به ئاماده‌ بونی هه‌لسوراو و دلسۆزانه و ناسکتاریسته‌ی خۆیان ئهم بزوتنه‌وه‌یه ده‌به‌نه پێش. ده‌توانرێ به کاری فه‌ره‌نگی، له‌گه‌ل هه‌ر مه‌رامیک، هه‌ر مه‌زه‌به‌یه‌یک، له بزوتنه‌وه‌یه‌کی

دژی چه‌وسانه‌وه‌ی ئینسان، کار و هه‌لسوران بکری، به‌و مه‌رجه‌ی که خالی هاو‌به‌شتان هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی چه‌وسانه‌وه‌ی ئینسان بێ. ته‌نیا و ته‌نیا به‌م شێوه‌ی ده‌توانرێ به‌ر به‌م بۆچوانه و له نیه‌یه‌ت دا، به‌لاری‌دا چۆن و پاشه‌کشه‌ی ئهم بزوتنه‌وه‌یه بگری. لایه‌تیکتری له‌باری بزوتنه‌وه‌ی هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کاری مندالان، پشت‌به‌سته‌ن هه‌ر به‌م بنه‌ما هاو‌به‌شه و دوری کردن له ته‌فرقه و دوه‌ره‌گێته.

گۆفاری په‌یام گۆفاریکی
سیاسی - کۆمه‌لایه‌تییه
که مانگی چاریک بلای
ده‌ییتنه‌وه.
سه‌رنووسه‌ر:
عادل ئه‌لیاسی
www.payam.se